ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਦਿ.
ਬਨਾਮ
ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ & ਓਆਰਐਸ. ਆਦਿ.
(ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4178-4197 ਦੇ 2022)
ਮਈ 19, 2022

[ਐਲ. ਨਾਗੇਸਵਰਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 : ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ – ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ –ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ-ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਭੂਮੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ – ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ ਨੇ ਵਿਵਿਧ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ – ਇਸੇ ਲਾਈਨ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਨੇ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਭੂਮੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਇਡਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਜਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਨਤੀਜਤਨ, ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ – ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਕਾਰਨ, ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਰੁਕ ਗਿਆ – ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ” ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ – ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਿਧ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮੰਗਣਾ ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਤਾ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ – ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਸੰਤੋਸ਼ ਕਾਰਨ ਸਮੂਚੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ – ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ, ਅਲਾਟੀਜ਼, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ – ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ – ਜੇਕਰ ਜਨਹਿਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਨਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪਾਵੇਗਾ – ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ, ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ YEIDA ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ NOIDA ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ NOIDA ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹੀ ਲਾਭ ਜੋ NOIDA ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ NOIDA ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗਜਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, YEIDA ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਤਿਰਿਕਤ ਲਾਭ ਉਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ YEIDA ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣਗੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ/ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਗੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। YEIDA ਵੀ, ਆਪਣੀ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ NOIDA ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ NOIDA ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ। [ਪੈਰਾ 50-52][1060-E-H; 1061-A-C]

1.2 ਕਸਿੰਕਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਸਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਸਮੇਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਨੂੰ ਵਿੱਚਾਰਨਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ; ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਝੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ, ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਸਿੰਕਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਦੇ ਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਨੀਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੀ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਇਹ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਏ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਥਰੈਡਬੇਅਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਡੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਏ ਕਾਰਗਰ ਹੱਲ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗਜਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਵਿਤਰੀ ਮੋਹਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ YEIDA ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਤੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ YEIDA ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਖੁਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਯੇਡਾ ਨੇ ਖੁਦ ਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਠੱਪ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। [ਪਾਰਾ 54-57][1064-ਏ-ਐਚ; 1065-ਏ-ਡੀ]

[ਪੈਰਾ 54-57]

1.3 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੂਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਕ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਮਨਮਾਨਾ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਨਾਇੰਸਾਫ਼ੀਪੂਰਨ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 58]

1.4 ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ, ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ, ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਿੱਜੀ ਸੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 60 ਅਤੇ 62]

1.5 ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ/ਹਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 65]

1.6 ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਪਰੋਬੇਟ ਅਤੇ ਰੀਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਰੁਕ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਆਈ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਹ ਪਵਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ-ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਸੋਮਰਸਾਲਟ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ। [ਪੈਰਾ 66]

1.7 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਸਿਟੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 18 ਅਤੇ 20 ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਘ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ-ਪਲਾਟ-ਮਾਲਕ ਭਲਾਈ ਸੰਘ (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਦ ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 98.5% ਅਲਾਟੀਆਂ/ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, 98% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 67 ਅਤੇ 68]

1.8 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੇ ਜੋ ਕਿ 29 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਡ ਜੀ.ਓ. ਅਤੇ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰੈਜੋਲੂਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 15 ਸਤੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਸਮੂਚੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ, ਅਲਾਟੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਫ ਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਨਹਿੱਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਅਨੁਚਿਤ, ਅਤਾਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਸੀ, ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 70]

ਗਜਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ 2011 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਅੱਲ 1711; ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 21 : [2015] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 512; ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 : [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 147; ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 664 : [2000] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 94; ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 493 : [2011] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 66; ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸਾਵਿਤਰੀ ਮੋਹਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥਰੂ ਲੀਗਲ ਰਿਪ੍ਰੈਜੈਂਟੇਟਿਵਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 210 : [2016] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 187; ਕਾਸਿੰਕਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 274 : [1994] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 448; ਐਸਾਰ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 : [2016] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 326; ਏ.ਪੀ.ਐਮ ਟਰਮੀਨਲਜ਼ ਬੀ. ਵੀ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 756 : [2011] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 600 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋ. ਐਸ.ਏ. ਡੀ ਸਮਿਥ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਐਕਸ਼ਨ" - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2015] 7 SCR 512 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ [2012] 3 SCR 147 ਪੈਰਾ 22 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ [2000] 4 ਸਪਲ. SCR 94 ਪੈਰਾ 22 [2011] 7 SCR 66 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 30 (ix) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [2016] 3 ਐਸਸੀਆਰ 187 ਪੈਰਾ 38 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ [1994] 4 ਸਪਲ. SCR 448 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 53 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [2016] 4 SCR 326 ਪੈਰਾ 59 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ [2011] 8 SCR 600 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 61 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2000] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 94 ਪੈਰਾ 22

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4178-4197 ਦੇ 2022।

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 28.05.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ-ਸੀ ਨੰਬਰ 28968 ਦੇ 2018, 68724 ਦੇ 2015, 45929 ਅਤੇ 46993 ਦੇ 2016, 17609, 23357 ਅਤੇ 25359 ਦੇ 2017, 2452 ਦੇ 2018, 40702, 52310 ਅਤੇ 61882 ਦੇ 2017, 7142, 9247, 14730, 20053, 20158, 20217, 25994, 36669 ਅਤੇ 28956 ਦੇ 2018.

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4198-4217, 4218 ਅਤੇ 4219 ਦੇ 2022.

ਵਿਨੋਦ ਦਿਵਾਕਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸੀ. ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਅਮਰ ਗੁਪਤਾ, ਦਿਵਯਮ ਅਗਰਵਾਲ, ਕੁਨਾਲ ਮਿਮਾਨੀ, ਅਨਿਕੇਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਉਫ਼ਰ ਇਨਾਯਤ, ਅਨੁਵਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਅਲਕਾ ਸਿਨਹਾ, ਬੀ. ਐਨ. ਦੁਬੇ, ਰਾਕੇਸ਼ ਜ਼ੈਡ. ਉਪਾਧਯਾਯ, ਮਿਸ ਆਰਤੀ ਯੂ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਰਿਸ਼ਭ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਡਾ. ਸੁਰਤ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ.

ਨਕੁਲ ਦੇਵਾਨ, ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਰਵੀ ਸਿੱਕਰੀ, ਸੰਜੀਵ ਸੇਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਲੋਕੇਸ਼ ਬੋਲਾ, ਕਪਿਲ ਬਖਸ਼ੀ, ਅਰਚਿਤ ਉਪਾਧਯਾਯ, ਅਜੈ ਕੇ. ਜੈਨ, ਅਕਸ਼ਤ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਸ਼ਰੋਜ ਤਿਵਾਰੀ, ਇਸ਼ਾਨ ਦੇਵਾਨ, ਮਿਸ ਗਰਿਮਾ ਤਿਵਾਰੀ, ਲੋਕੇਸ਼ ਮਲਿਕ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯਾਲ ਬਾਪਨਾ, ਮਿਸ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਚੌਹਾਨ, ਨਿਤਿਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਕੁਰ ਯਾਦਵ, ਅਭਿਸ਼ਟ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੁਰਾਗ ਰਾਵਤ, ਮਿਸ ਸਮੀਤਾ ਮਾਨ, ਰਾਜ ਕਮਲ, ਮੁਦਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਤਰੁਣ

ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਵਾਗੀਸ਼ਾ ਨੰਦਿਨੀ, ਗੌਰਵ ਕੁਮਾਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਰਿਚਾ ਯਾਦਵ, ਰਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸੰਦੀਪ ਮਲਿਕ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਣੀ, ਆਲੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਕਲਪ ਮੁਦਗਲ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਤਾਨਜ਼ੇਨ ਤਾਸ਼ੀ ਨੇਗੀ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ-ਪਹਿਲਾ, ਅਰਜੁਨ ਡੀ. ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਝਾ, ਅਵਨੀਸ਼ ਗਾਰਗ, ਮੁੱਦਮ ਥਿਰੁਪਤੀ ਰੈੱਡੀ, ਵੈਭਵ ਮਨੂ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਉਮੰਗ ਮਹਿੰਦਰਾ, ਉਜਵਲ ਬੈਨਰਜੀ, ਆਕਾਸ਼ ਖੁਰਾਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ.

ਰਵਿੰਦਰ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ, ਨਿਤਿਨ ਸਲੂਜਾ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਂਤ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪਕਾਰਾਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੇ 28ਵੇਂ ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਇਥੇ ਅੱਗੇ "ਵਾਈਈਡੀਏ") ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ 15ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਮਤਾ ਅਤੇ 29ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਈਈਡੀਏ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ (ਇਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 28968 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

4. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਈਈਡੀਏ ਨੇ ਇਸ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 14ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 50 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 10ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 2, ਸੈਕਟਰ 7-ਏ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 50 ਏਕੜ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 2,02,350 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ, ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 1,055/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਉਲਲੇਖ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10% ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 90% ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

6. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 22 ਜਨਵਰੀ, 2010 ਨੂੰ 90 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ

ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ 2.5% ਸਾਲਾਨਾ ਲੀਜ਼ ਕਿਰਾਇਆ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

7. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਹੋਰ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਮਾਪਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2 ਏਕੜ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵੀ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਗਲਗੋਟੀਆਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

8. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਹੋਰ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਈਈਡੀਏ ਨੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਕਮ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ, ਬਜਾਏ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਕੁਝ ਰਿਬੇਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 7 ਜੂਨ, 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤਰਜਾਵੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

9. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ("ਨੋਇਡਾ" ਲਈ ਛੋਟਾ) ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਾਤਕਾਲਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894 (ਇਸ ਨੂੰ "ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਛੀਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 21ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਯਾਨੀ, ਗਜਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ', ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਐਕਵਿਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ ਦਾ ਲਾਭ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਤੀਆਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਗਲੇ ਵਿਕਾਸਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਇਕਸਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ 64.7% ਦੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 64.7% ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟਵਾਰੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨੋਇਡਾ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਉੱਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰ ਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਇਆ ਸੀ।

10. ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਕੇਸ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ2SUPERSCRIPT ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

11. ਚੂੰਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਚੈਨੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਈਈਡੀਏ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ, ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਇਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਸੀਈਓ" ਕਹਿਣਗੇ) ਨੇ 10ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਉਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੇਰਠ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਮੇਰਠ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ, ਯਾਨੀ, 10ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

12. ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 16ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

13. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਫਤਰੀ ਮੈਮੋ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 3 ਸਤੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਚੌਧਰੀ, ਜੇਲਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ "ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ" ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਚਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ।

14. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 29ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ." ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ)। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ YEIDA ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਦੇਣ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏਗੀ।

15. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਨੂੰ YEIDA ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 15ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ 15ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਅਤੇ 15ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਆਊਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਮੀਟਰ Rs.600/- ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕੁੱਲ Rs.12,14,10,000/- ਬਣਦੀ ਹੈ।

17. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 28968 ਆਫ 2018 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

18. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 28ਵੀਂ ਮਈ, 2020 ਨੂੰ, ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ:-

(i) ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਇਨ ਰੈਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ YEIDA ਲਈ।

(ii) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਅਤੇ ਯੂ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਕਿ 15ਵੇਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(iii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਚਿਤ, ਅਤਾਰਕਿਕ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਐਕਟ, 1882 ਦੀਆਂ

ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

19. ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਯੂ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ., ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

20. ਅਸੀਂ ਯੂ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀ.ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਨੋਦ ਦਿਵਾਕਰ, ਵਾਧੂ ਅਧਿਵਕਤਾ ਜਨਰਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਰਾਕੇਸ਼ ਯੂ. ਉਪਾਧਯਾਯ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੁਰਤ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੂਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਨਕੁਲ ਦੇਵਾਨ, ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਸੇਨ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

21. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਗਜਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਰਾਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ3, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਧਨ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਕਾਰਨ, ਚਿੰਤਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਸਮੇਤ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ, ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ, ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ, ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੀਜ਼ ਦੀਦ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਸੋਧ” ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਅਰਥ ਵਿੱਚ।

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ

ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੀ ਉਕਤ ਉਪਾਯ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਉਪਾਯ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

26. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਰਿਫੰਡ ਲੈਣਾ। ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਰਿਫੰਡ ਮੰਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਨ, ਜੋ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

28. ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਵੀ ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਪੱਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਲਡਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜੋ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ।

30. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(i) ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(ii) ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੰਧੀ “ਸੋਧ/ਜੋੜ” ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਕਲਰਕੀ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ;

(iii) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਜਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਜਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਖੁਦ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਗਜਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(iv) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜ਼ੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5ਏ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(v) ਅਲਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਤਰਫਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰੇ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਧਾਏ;

(vi) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਥਾਕਥਿਤ ਨੀਤੀ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਇਸ

ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(vii) ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 19-ਸੁਪਰਟੈਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਸੋਲਵੈਂਸੀ ਅਤੇ ਦਿਵਾਲੀਆਪਨ ਕੋਡ, 2016 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ;

(viii) ਵਿਅਕਤੀ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨਾਲ ਬੋਝਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ix) ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਿੱਧਾਂਤ ਸਮਰਥਿਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਸੰਪੂਰਣ ਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

32. ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਤੋਲਦੇ ਹਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

(i) ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਯਾਈਡਾ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੋ ਗਜਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ (supra);

(ii) ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

(iii) ਕਿ ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਤਃ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(iv) ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ;

(v) ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

33. ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

34. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਗਜਰਾਜ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:

"20. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਖੇਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ, ਯਾਨੀ, ਦੇਵਾਲਾ (ਗਰੁੱਪ 40), ਪਿੰਡ ਯਾਸੂਫਪੁਰ ਚਕ ਸਬੇਰੀ (ਗਰੁੱਪ 38) ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਅਸਦੁੱਲਾਪੁਰ (ਗਰੁੱਪ 42) ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ 61 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ 64.7% ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਅਬਾਦੀ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ 10% ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ 2500 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਤੱਕ

ਹੋਵੇ।

21. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ [2011 SCC ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਆਲ 1711] ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: (ਗਜਰਾਜ ਕੇਸ [2011 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਆਲ 1711], SCC ਔਨਲਾਈਨ ਆਲ)

"ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

1. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45933 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 47545 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨਿਥਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 47522 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਦਰਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45196 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਦਰਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45196 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45208 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45211 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45213 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45216 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45223-24 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45226 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45229-30 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45235 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45238 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 45283 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਖੋਡਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 46764 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 46785 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 46407 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਚੌਰਾ ਸਦਤਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 46470 ਦੇ 2011 ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਲਾਵੇਰਦੀਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. (i) ਗਰੁੱਪ 40 (ਪਿੰਡ ਡੇਵਲਾ) ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 31126 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 59131 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 22800 ਦੇ 2010, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 37118 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 42812 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 50417 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 54424 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 54652 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 56560 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 57032 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 58318 ਦੇ 2009, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 22798 ਦੇ 2010, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 37784 ਦੇ 2010, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 37877 ਦੇ 2010, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ 31124-25 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 32234 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 32897 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 35648 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 39058 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 41339 ਦੇ 2011, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 47427 ਦੇ 2011 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 47412 ਦੇ 2011 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 26-5-2009 ਅਤੇ 22-6-2009 ਦੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ/ਕਲੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਸਮਝੌਤੇ/ਇਨਾਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ।

(ii) ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 17725 ਦੇ 2010 ਉਮਵੀਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. (ਗਰੁੱਪ 38) ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਯੂਸੁਫਪੁਰ ਚਕ ਸਭੇਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 10-4-2006 ਅਤੇ 6-9-2007 ਦੀਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ/ਇਨਾਮ ਅਧੀਨ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੇ।

(iii) ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 47486 ਦੇ 2011 (ਰਾਜੀਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ.) ਜੋ ਕਿ ਗਰੁੱਪ 42 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਅਸਦੁੱਲਾਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸੋਸਾਇਟੀ 27-1-2010 ਅਤੇ 4-2-2010 ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

3. ਉਪਰੋਕਤ (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ

ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਹਨ:

(ਅ) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ (ਭਾਵ 64.70%) ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟਵਾਰੀ ਪਿੰਡ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 1997 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਇਨਾਮ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਲਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

(ਬ) ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 10% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਸਿਤ ਅਬਾਦੀ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਧਿਕਤਮ 2500 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਤੱਕ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਅਬਾਦੀ ਪਲਾਟ ਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 6% ਜਾਂ 8% ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

4. ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਪਲਾਟ ਦੇ 10% ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ:

(ਅ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਬ) ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਉਲਲੇਖਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5. ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 2021 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰੀ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 2021 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰੀ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ (ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਕ੍ਰਿਆਕਲਾਪਾਂ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ (ਏ) ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ 2021 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, (ਬੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, (ਸੀ) ਬਿਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਅਤੇ (ਡੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਬੇਤਰਤੀਬ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।"

(ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜੋਰ)

22. ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਇਜ਼ਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਜੋ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।"

35. ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"46. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਰਿਦ੍ਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਤੁਰੰਤਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਅਧੀਨ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬੋਂਡੂ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ [(2010) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵ) 1] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਹੱਲ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 10% ਹੈ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 5% ਅਤੇ 6% ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ।

36. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਅਤੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ ਅਧੀਨ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੱਲ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉੱਚ ਦਰ ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਾਇਆ।

37. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਨੋਖੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼/ਖਾਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ।

38. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਾਵਿਤਰੀ ਮੋਹਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ$6_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17(1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵਾਲ ਬਣਾਇਆ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"10. ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ [ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2015) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 21 : (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 473] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਬਜਾਏ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਦੀ।"

39. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਹੀ ਗਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"13. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 76% ਤੱਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਰੁੱਪ 18 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਛਪਰੌਲਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ, ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਗਜਰਾਜ [ਗਜਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2011) 11 ਏਡੀਜੇ 1 : 2011 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਆਲ 1711] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ [ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2015) 7 ਐਸਸੀਸੀ 21 : (2015) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸਿਵ) 473] ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਨੂੰ ਬੇਵਜਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2015) 7 ਐਸਸੀਸੀ 21, ਪੈਰਾ 17]

40. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗਜਰਾਜ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਨੋਖੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਵਿਤਰੀ ਮੋਹਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਜਰਾਜ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

41. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

42. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਗਜਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਸਾਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ 5% ਅਤੇ 6% ਦੀ ਬਜਾਏ 64.7% ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ 10% ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਨ। ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਲਈ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਰ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਕੁਝ ਅਲਾਟੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 19-ਸੁਪਰਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ ਵਾਈਈਡੀਏ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੂੰ 22 ਨਵੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ 20 ਨਵੰਬਰ, 2013 ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਪਿਆ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ/ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਥਾਰਟੀ ਬਿਲਡਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

"ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਥਾਰਟੀ ਬਿਲਡਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਡਰ ਇਹ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਬਿਲਡਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਹੇ ਹਾਂ।" ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੇਗੀ, ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

43. ਉਕਤ ਪੱਤਰ/ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

44. ਇਸੇ ਦਿਨ ਓਰਿਸ ਗ੍ਰੀਨਬੇ ਗੋਲਫ ਵਿਲੇਜ ਵੱਲੋਂ, 26 ਨਵੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਸਨਵਰਲਡ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ, ਅਤੇ 4 ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਗੌਰਸੰਸ ਰੀਅਲਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

45. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੇਰਠ ਡਿਵੀਜਨ, ਮੇਰਠ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 10ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਠਨ/ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 16ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੁਲਾਈ, 2013 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ (ਵਾਈਈਈਆਈਡੀਏ) ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 3ਤੀਜੀ$_{SUPERSCRIPT}$ ਸਤੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਂਦਰ ਚੌਧਰੀ, ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੇਠ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਿਵੀਜਨ ਦੇ ਡਿਵੀਜਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਵੀ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਪਿੰਡਾਂ/ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

"a. ਕਿਸਾਨਾਂ/ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ/ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ/ ਮੰਗ ਪੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਖ।

b. ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ/ਬਿਲਡਰਾਂ/ਅਲਾਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਖ।

c. ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਰਾਏ।"

46. ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 30ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਸਤੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 29ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਕਤੂਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"2. ਐਮ/ਐਸ. ਐਸਡੀਆਈਐਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ/ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਲਚਲ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ/ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਾਂਗੇ।

3. ਐਮ/ਐਸ. ਸੁਪਰਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗਾ।

4. ਐਮ/ਐਸ. ਸਿਲਵਰਲਾਈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਨਿਟਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਂਗੇ।

5. ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 7% ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ 10% ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ, ਐਮ/ਐਸ. ਜੇ.ਪੀ. ਇੰਫਰਾਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸ੍ਰੀ ਸਮੀਰ ਗੌੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ 7% ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਲਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਗਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।"

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਕਾਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

48. ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਅਰਥਾਤ ਗਜਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼:- ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲੈਂਡ ਏਕੁਆਇਜੀਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਥਾਰਿਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 64.7% ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10% ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਕਰੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਗਭਗ 700 ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤ, ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਿਟੀ ਖਿਲਾਫ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ, ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿ

I.(a) ਜੇਕਰ, ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ/ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਗ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ, ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਅਥਾਰਟੀ ਵਾਂਗ, ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੋ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਇੰਸੈਂਟਿਵ/ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 64.7% ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸੋਸਾਇਟੀ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਇਹ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਵਿਕਰੀ ਕਰਾਰ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ।

(ਬੀ) ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ/ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡਵਾਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ/ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇ। ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇਕਰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ, ਕਿਸਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. 7% ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 10% ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ, ਨੋਇਡਾ/ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ/ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

3. ਅਬਾਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

4. ਪੁਰਖੇਦੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੁਰਖੇਦੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਬੋਰਡ ਦੀ 48ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 08.01.2014 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 24.04.2001 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ/ਖਾਤੂਨੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ, ਤਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ 7% ਅਬਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਥਾਰਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਵਿਧਾ ਉਹਨਾਂ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਥਾਰਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

5. ਮਥੁਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਬੋਰਡ ਦੀ 48ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 08.01.2014 ਨੂੰ ਕੰਸੈਸ਼ਨੇਅਰ ਨਾਮਲੀ ਐਮ/ਐਸ. ਜੇ.ਪੀ. ਇੰਫਰਾਟੈਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ 'ਤੇ ਬਜਨਾ-ਨੈਝੀਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਰੈਂਪਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਿਦਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰਕੇ, ਕੰਸੈਸ਼ਨੇਅਰ ਨਾਮਲੀ ਐਮ/ਐਸ. ਜੇ.ਪੀ. ਇੰਫਰਾਟੈਕ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਥਾਰਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣਗੇ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ, ਕਮੇਟੀ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।"

50. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹੀ ਲਾਭ ਜੋ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਨੋਇਡਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ, ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ

ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਉਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣਗੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ/ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਗੇ।

51. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਵਾਈ.ਈ.ਆਈ.ਡੀ.ਏ. ਵੀ, ਆਪਣੀ ਬੋਰਡ ਮੀਟਿੰਗ ਮਿਤੀ 15ਵੀਂ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

52. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ NOIDA ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟਰ NOIDA ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ।

53. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਸਿੰਕਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਐਸ.ਏ. ਦੇ ਸਮਿਥ ਦੀ “ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ” ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

“12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ “ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ” ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਆਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਸ਼ਵਾਸਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਸਮੇਤ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।” ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ, ਆਸ਼ਵਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾਲ ਬੰਧਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਦਾ ਹੋਵੇ।

13. ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਤਹਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ-ਅਫਗਾਨ ਏਜੰਸੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। [(1968) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 366 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1968 ਐਸ.ਸੀ. 718] ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਦੀ ਸਪਿੰਨਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉਲਹਾਸਨਗਰ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕੌਂਸਲ [(1970) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 582 : (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 854] ; ਮੋਤੀਲਾਲ ਪਦਮਪਤ ਸੁਗਰ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [(1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409 : 1979 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 144 : (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 641] ; ਜਿਤ ਰਾਮ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [(1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 11 : (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 689] ; ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਗੋਡਫਰੀ ਫਿਲਿਪਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ [(1985) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 369 : 1986 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 11]; ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਬੌਮ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ [(1985) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 641 : 1985 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 121] ; ਪੋਰਨਾਮੀ ਆਇਲ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [1986 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 728 : 1987 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 134]

; ਸ਼੍ਰੀ ਬਕੁਲ ਆਇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [(1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 31 : 1987 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 74 : (1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 185] ; ਸਹਾਇਕ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ. ਬਨਾਮ ਧਰਮੇਂਦਰ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ [(1988) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 570 : 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 432] ; ਅਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 411] ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [(1993) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 499 : ਜੇ.ਟੀ. (1993) 3 ਐਸ.ਸੀ. 15] ਗੋਡਫਰੀ ਫਿਲਿਪਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 388, ਪੈਰਾ 13)

“ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਤਹਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਤਹਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਨਿਆਂ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਾਲ ਬੰਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।”

14. ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ [(1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 540 : 1976 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਟੈਕਸ) 360 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1976 ਐਸ.ਸੀ. 2237] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 545, ਪੈਰਾ 19)

“ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੰਬਰ ਐਸ.ਟੀ.-1149/ਐਕਸ-802 (35)-6 ਮਿਤੀ 6-4-1959 ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਨਵਿਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਨੇਕਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਚਰਜ ਭਰਪੂਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ, ਸਾਰਵਭੌਮ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

15. ਪ੍ਰੋ. ਐਸ.ਏ. ਦੇ ਸਮਿਥ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਵਿਊ ਆਫ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਐਕਸ਼ਨ, ਤੀਜੀ ਐਡੀ., ਪੰਨਾ 279 'ਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਨ:

“ਕਰੋਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਆਮ ਭਲਾਈ ਲਈ ਆਮ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਨ। ਕਰੋਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨਾਲ ਬਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੰਧਨਯੋਗ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਹਟਣ ਲਈ ਚੁਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹਰਜਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਿਆ ਹੋਵੇ।”

54. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ

ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਬ ਝੁਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਿਆਂਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ, ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਬਾਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਕਸਿੰਕਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

55. ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਕਸਿੰਕਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਨੋਇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਚੂੰਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਕਾਰਨ, ਪੂਰੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਮਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉੱਹ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਜਰਾਜ (ਉੱਪਰ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਿਤਰੀ ਦੇਵੀ (ਉੱਪਰ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵਿਤਰੀ ਮੋਹਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) (ਉੱਪਰ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ YEIDA ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ।

56. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਡੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

57. ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ YEIDA ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ YEIDA ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਵੱਧੇਰੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਆਰਡਰ ਲਾਗੂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

58. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੂਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕਾਰਕ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਮਨਮਾਨਾ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇਕ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ।

59. ਰਾਜ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸਾਰ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝ੍ਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“43. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 6-3-2007 ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਮਝ੍ਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

44. DDA [DDA ਬਨਾਮ SFS ਫਲੈਟਸ ਦੇ ਅਲਾਟੀ, (2008) 2 SCC 672 : (2008) 1 SCC (Civ) 684] ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: (SCC pp. 697-98, paras 64-65)

"64. ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕਹਿਣਾ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਨਿਆਇਕ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੈ।

65. ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ:

(ਅ) ਜੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ;NONE NONE

(ਬ) ਜੇ ਇਹ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ;NONE NONE

(ਸ) ਜੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ;NONE NONE

(ਦ) ਜੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।"NONE NONE

"41. ... ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਮਝ੍ਹੌਤੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਕ□ਤ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਿਵਿਧ ਸਮਝ੍ਹੌਤੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਟਿਲ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗ ਇੱਕ ਸਮਝ੍ਹੌਤੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਿਧ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੋਖਮ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤੱਥ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਜਾਂ ਗਲਤ ਮਕਸਦਾਂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਵਿਲੀਅਨੂਰ ਇਯਾਰਕਾਈ ਪਾਦੁਕਾਪੁ ਮੈਯਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ [ਵਿਲੀਅਨੂਰ ਇਯਾਰਕਾਈ ਪਾਦੁਕਾਪੁ ਮੈਯਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2009) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 605, ਪੈਰਾ 169)

“169. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਾ. ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਛੁਕ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਨੀਤੀ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀ. ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਿਯਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ. ਆਰਥਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, "ਪਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਭੁੱਲ" ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਭੁੱਲ ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਮਨਸਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ. ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੰਚ ਸੰਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

47. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ [ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 664] ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਬਚਣ। ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

"234. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਉਪਕ੍ਰਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਕਲਪ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੀਤੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

48. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. [ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ., (1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"31. ... ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਕਿ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ।"

49. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਯਮ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਸੇ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੀਤੀ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

60. ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਤਬ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ, ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ, ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਣੈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

61. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਏ.ਪੀ.ਐਮ. ਟਰਮੀਨਲਜ਼ ਬੀ.ਵੀ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ:

"67. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਸੰਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਉਪਰਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਬੰਦਰਗਾਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿੱਜੀ ਖਿਡਾਰੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਥਿੰਗ ਬਲਕਿ ਬੰਦਰਗਾਹ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ।"

62. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨਿੱਜੀ ਸੰਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਉਪਰਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਵਾਧੂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

63. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 107.1 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

64. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਪਤ ਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨੀਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਇਕਤਰਫਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

65. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ/ਹਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

'(2011) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 756 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਜੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ।

66. ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਕਾਰਨ ਰੁਕੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਆਈ ਜੋ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਲਈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਲਈ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਹਿੱਤਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨੀਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਹ ਪਾਈ, ਜਦੋਂ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ

ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਸਲਟੀ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

67. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਸਿਟੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 18 ਅਤੇ 20 ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਘ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਯਮੁਨਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇ ਰਹਿਣ-ਪਲਾਟ-ਮਾਲਕ ਭਲਾਈ ਸੰਘ (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ)। ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 98.5% ਅਲਾਟੀਆਂ/ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਵਾਈਈਆਰਡਬਲਯੂਏ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕੋ ਬੇਨਤੀ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ।

68. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਹਿਣ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, 98% ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

69. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 19- ਸੁਪਰਟੈਕ ਦੇ ਸੀਆਈਆਰਪੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਲਵੇਗਾ।

70. ਨਿਸਕਰਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਕਿ 19 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਜੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 5 ਸਤੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਚੌਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ, ਅਲਾਟੀਆਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਈਈਆਈਡੀਏ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਨਹਿੱਤ ਨਿਜੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਉਚਿਤ, ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਸੀ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾ

71. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ii) 28ਵੇਂ ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 28968 ਆਫ 2018 ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(iii) ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 28ਵੇਂ ਮਈ, 2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

72. ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਸਮੇਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate